

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I. er åpen mandag, tirsdag og fredag 9.30—3. Torsdag 9.30—7. Lørdag 9.30—1. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHOOLD: Ved pastor Riesterers bære. — † Pastor Cölestin Riesterer. — Cölestin Riesterer in memoriam. — Saklighet. — Sudettyskerne og katolisismen. — Picpuspatrenes nye generalprior. — Best at vi to går —. — Kvinnens virke — for hjem og Kirke. — Herhjemme.

Ved pastor CÖLESTIN RIESTERERS bære. Biskop Mangers tale 19-IX-1938.

«Jeg har stridd den gode strid, fullendt løpet, holdt troen. Så ligger rettferdskruden ferdig til mig.» (2. Tim. 4, 7—8.)

Sorgen over denne menighets sogneprest som døden så uventet har tatt fra oss er ennu frisk og blødende hos oss alle. Og pånytt samles vi nu her i kirken om en annen prests bære — en prest som syntes å være sterk som de gamle eketrær i skogene. Men også de faller under stormer — døden sparer ingen. Alle må vi bøie oss for dens uimotståelige makt og legge oss på hjerte den preken, som hver enkelt dødsfall er for oss alle.

Vel var pastor Riesterer gammel av år, men han var ung av sinn og hjerte. Likesom mgr. Irgens er han falt på sin post, midt i sitt arbeid — og også hans død betyr et stort tap for Kirken i Norge. Vi kan nesten ikke fatte at denne staute ærverdige skikkelse, denne utrettelige stridsmann i den høieste Konges tjeneste ikke mer skal ferdes blandt oss. Det synes å være prestenes lodd å bli kalt plutselig til Gud, midt i sin gjerning — og det er en stor nåde for de gode og tro tjenere, som hele sitt liv igjennem strider den gode strid. En skjønnere død kan heller ikke ønskes for en slik trofast Kristi stridsmann — men det er allikevel en gripende formaning til oss om alltid å være beredt til å stå frem for den evige dommer.

Da apostelen Paulus følte døden nærme sig visste han at han var forberedt — han så rettferdskronen ligge ferdig fordi han hadde stridd den gode strid og bevart troen tross alt, han måtte ha lidt og tålt for Kristi skyld. Han har da heller aldri forsømt å formane de første kristne til å gjøre det samme —

hvor ofte har han ikke sammenlignet livet med et veddeløp eller en kappestrid, hvor det gjelder å vinne prisen: den evige krone i himlen. Når han erindrer alle de anstrengelser, all den trening og den utholdenhet, som de olympiske veddekamper fordrer av deltagerne, gripes han av sorg over den liten energi og offervilje, som så mange av de kristne utviser skjont det for dem gjelder å vinne en evig, en uforgjengelig krans. Derfor opfordret han dem til å løpe, til å stride for det store mål, til å ta troens sverd i hånden og iføre sig troens rustning og således være beredt til Herrens store dag. Selv foregikk han dem med sitt gode eksempel: han løp ikke i det uvisse, han kjempet ikke med slag i luften. Nei, i kjærlighet og hengivenhet til den guddommelige Mester brukte han troens våpen. Og derfor kunde han med full rett si i dødens øieblikk: «Jeg har stridd den gode strid, fullendt løpet, holdt troen.» Det var dette, som gjorde døden til den største vinning for ham. Han visste at han hadde vunnet prisen.

*

I pastor Riesterer er en god og trofast stridsmann vandret bort. Trofast har han fulgt i den store apostels fotspor og kan også si: «Jeg har stridd den gode strid!», striden for sannheten og troen, striden for Kristi Konge og hans Kirke. Hans liv var viet Kirkens og sannhetens tjeneste og i denne tjeneste har han hele sitt lange liv igjennem vist en troskap og utholdenhet som gjør ham til et lysende forbillede for oss alle. Denne fredelige, hyggelige olding kunde bli oprørt i sin sjels dyp og full av kamplyst når Kirken blev angrepet eller sannheten krenket, og med hellig indignasjon

og ungdommelig begeistring tok han da en strid op for det ideal han hadde viet sitt liv til.

I sitt arbeid for å høine og forskjønne salmesangen i våre kirker var han også utrettelig. Likeledes skyldes det hans utholdende energi at valfartene til Stiklestad er blitt gjenoptatt, og mer enn de fleste andre har han bidradd til å utbre hellig Olavs vyrnad. Nu til sitt livs siste øieblikk hadde han kun én tanke og ett mål: å få menneskene til å anerkjenne Kristus som sin konge. Men under all denne kamp og under alt dette utrettelige og aldri hvilende arbeid bevarte og viste alltid pastor Riesterer en dyp barnlig fromhet og en grenseløs tillit til Gud. Ingen motgang og ingen skuffelse kunde rokke dette hans barnlig fromme sinn og kve hans ungdommelige optimisme. Skjønt hans lange livsløp formet sig som en stadig kamp for den gode sak mot denne verdens fyrste, så følte han det allikevel som en glad vandring mot Faderhuset.

*

Selv betraktet han døden som det første store øieblikk av det fullkomne liv i himmelen — han skrev således litt spøkende men allikevel med dyp mening nylig til en konfrater: «Vi må ikke forberede oss til døden men til livet.» Og til dette liv møter han også vel forberedt gjennom sitt eget lange, modige offerliv i den allerhøieste konges tjeneste. Og nu har han nådd sitt mål — det mål for hvilket han gjennom åtti år har stridd den gode strid. Han har vunnet prisen og rettferds krone venter ham.

Da hans testamente blev tilstillet mig dagen efter hans død lød det som en bekræftelse av hans tros- og offerliv: «Min ånd anbefaler jeg i Guds hender og mitt legem gir jeg tilbake til jorden efter Guds bestemmelse i påvente av opstandelsens dag. Min begravelse skal foregå i all enkelhet efter Kirkens forskrifter og uten blomster. De som vil vise mig nogen vennlighet må be for min sjel i Kristi kjærlighet.»

Og denne vennlighet vil vi alle vise mot den ærverdige presteolding. Ti vi vet at for Gud kan enn ikke det helligste menneske bestå og selv den minste ufullkommenhet i et menneske holder det borte fra Guds beskuelse. Derfor er det for oss alle en hellig plikt å be Gud forkorte hans lutringsprosess og rense hans sjel for det støv, som vel neppe noget menneske går fri for under dette jordelivs vandring.

*

Men til oss alle retter den døde nu sin siste formaning: «*Kjemp den gode strid, hold ut i troen!*» Ti denne strid, denne kappestrid, retter vårt blikk stadig fremover mot evigheten og gjør vårt jordiske liv til en stadig forberedelse til det evige liv efter døden. Og med denne tro blir døden, vår felles lodd, vårt livs største vinning.

La oss legge oss denne pastor Riesterers siste preken på hjerte og leve efter den, ti da vil Gud også holde rettferdskronen ferdig når døden åpner evighetens porter for oss.

Amen!

Pastor Cölestin Riesterer.

«Subitanea mors — Clericorum sors.» Atter er det sanne i disse ord: «en plutselig død er prestenes lodd» blitt stadfestet: den katolske Kirke i Norge har mistet sin nestor blandt presteskapet brått og uventet idet pastor Cölestin Riesterer avgikk ved døden onsdag 14. september. Ja, det var tross hans høie alder — d. 28. juli i år blev han 80 år — dog uventet at døden kom, for hans sinn var ungt og friskt, hans virke omfattende og hans planer mange. Men ingen av disse planer hadde noe tilfelles med hans, som bygget en stor lade for alt sitt jordiske gods og dermed vilde slå sig til ro for fremtiden, men som fikk høre at ennu i samme natt skulde hans sjel kreves av ham og hvad hjelp da alle hans skatter? Pastor Riesterers planer tilhørte den verden som møll og rust ikke kan ødelegge, og for disse planer som for ham selv betyr døden derfor ikke et ophør, en avbrytelse. Tvertom vil pastor Riesterer kunne fortsette sitt virke med de samme planer derfra hvor hans ånd lever nu — rikere, kraftigere og mer fullkomment enn da han i synlig skikkelse arbeidet med dem her på jorden. For også her var det Guds rike og Guds rikes sak som gav hans liv dets innhold og mening — helt bevisst viet han alle sine tanker, alle sine følelser, sine ord og sine handlinger til dets vekst og utbredelse blandt og i mennesker. Derfor kunde han legge planer for fremtiden selv da han var kommet langt op i den alder man pleier å kalle «støvets år» — hans planer hadde evighetens stempel og årenes antall var uten betydning overfor dem.

*

Da pastor Riesterer d. 2. august 1935 feiret sitt 50 års prestejubileum skrev han en selvbiografi her i «St. Olav». Vi skal gjenopfriske dens vesentligste innhold.

Tidlig følte han prestekallet — allerede som barn bygget han et alter i sine foreldres have og holdt gudstjeneste der for sine kamerater. Men nettop da han var ferdig med folkeskolen kom Elsass inn under Tyskland efter krigen i 1870 og Bismarcks «kulturkamp» samt den strenge grensesperring inn mot Frankrike gjorde utsiktene til å bli prest nesten håpløs. Dog den unge Riesterers initiativ og energi fornektet sig heller ikke den gang — foruten å erverve sig allsidig sprogkunnskaper studerte han musikk og hjalp samtidig sin far med alt det praktiske arbeid i hans store landhandel, hvilket senere i livet kom ham meget til nytte. Men presteplanene var ikke opgitt, og da han fikk vite at Salette-patrene hadde opprettet en presteskole i Grenoble samt løfte om optagelse der kunde intet mer stanse ham. I

nattens mørke kjørte hans far ham over grensen til Sveits — hvilket siden kostet ham hans fedrearv som til straff blev konfiskert av staten — og derfra gikk reisen videre inn i Frankrike hvor han blev mottatt med åpne armer av Salette-patrene i Grenoble.

I 1880 påtok disse sig på den daværende apostoliske prefekt i Norge, mgr. Bernards anmodning å avgi prester for Norge, men disse skulde utdannes i selve landet for lettere å lære sproget og sette sig inn i folkets lynne. Kun de som meldte sig frivillig til denne tjeneste kom i betraktning — blandt dem var den unge Riesterer. Juni 1880 kom han med syv andre prestestudenter til Trondheim og 2. aug. 1885 fant så den første katolske prestevigsel sted her i landet siden reformasjonen. Den foretokes av viebiskopen av Mecheln, mgr. Van den Branden de Reeth og vakte betydelig opsikt.

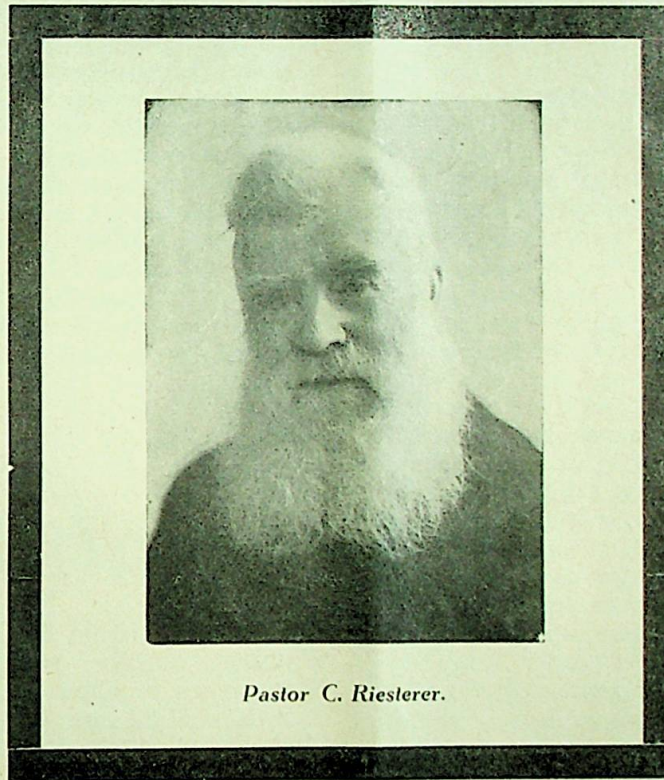
Og allerede dagen efter drog de alle på valfart til Stiklestad og mgr. Bernard fikk av mgr. de Reeth de første tusen kroner til det kapell som senere er reist der.

Efter noen års virke i Bergen blev pastor Riesterer i 1889 atter kalt til Trondheim, hvor han nu fikk virke i over 30 år. Det blev en rik tid og hans innsats var stor — også i byens sociale liv. I 1901 blev St. Olavskirken bygget — og i 1916 kom den første valfart til Stiklestad som senere er blitt en fast årlig institusjon. I 1921 sattes igang en innsamling til valfartskapell som stod reist til 900 års jubileet i 1930. I 1923 var pastor Riesterer imidlertid blitt utnevnt til sogneprest i Kristiansand hvor han kjempet sitt livs største kamp for det han anså som sannhet og rett — og i 1929 blev han rektor ved St. Halvardklostret i Sylling, St. Franciskus-Xaversøstrenes noviciatus. Og der arbeidet han med sitt omfattende «Kristi fredsverk» til døden nu har kalt ham til å fortsette dette arbeid, uavhengig av tid og sted.

«En ildsjel, en flammende ild har alltid pastor Riesterer vært — en ild som lyste og varmet søkende sjeler hjem til Moderkirken, men som også kunde brenne og svi de, som i urene hensikter nærmet sig

det som var ham hellig.» Da pastor Riesterer fylte 75 år blev disse ord skrevet til ham her i «St. Olav». Og i årene som gikk siden da brente ilden like klar og like varmende om enn etterhvert med en mere stille flamme. For ofret var fullbringelsen nær — hans lys skulde slukkes på den norske Kirkes alter.

Gjennem alle disse år var pastor Riesterer vårt blad «St. Olav», en flittig og utrettelig bidragsyder. Siste gang der stod en lengere artikkel fra hans hånd var før St. Olavsdagen i år. Han slo da til lyd for en organisert valfart til St. Olavsrelikvien i St. Olavskirken i Oslo, «det kostbareste minne vi har om St. Olav.» Og nu har denne Herrens stridsmann selv foretatt sin siste jordiske ferd til denne kirke — den siste velsignelse over hans jordiske legeme er blitt lyst, mens hans bære stod nær det alter som rummer det dyrebareste minne for ham om heltekongen, han tjente så trofast i hele sitt lange presteliv. Nu høster han lønnen fordi han aldri nølte men alltid adlød når ropet kalte: *Kristmenn, korsmenn, kongsmenn, fram!*

Pastor C. Riesterer.

Begravelsen

foregikk mandag d. 19. september under meget stor deltagelse. Rekvieemessen blev celebrert av mgr.

Snoeys, assistert av pastor Maesch og pastor Sund. Ceremonimester var pastor Bergwitz. I koret knelte prefekt for Nord-Norges kirkedistrikt mgr. Starke, samt som representant for Mellem-Norges kirkedistrikt pater Goer. Enn videre dominikanerpatrene Vanneufville og Busch, franciskanerpatrene Notenboom, Boers og van Eekeren, maristpatrene de Paepe og Rommelse samt pastor Ugen, pastor Weirig, pastor Burchard og pastor Heis, pater Wember og sogneprestene Rechtenwald og Høgh. Hs. høiarverdighet biskopen holdt sørgetalen og meddelte absolusjonen ved båren, foran hvilken var henlagt en vakker krans hvis brede signerte bånd bar den siste hilsen fra St. Olavs menighet i Trondheim.

Med biskopen og presteskapet i sin midte satte det mektige sørgetog sig i bevegelse — umiddelbart efter båren fulgte representantene for St. Franciskus-

Xaversøstrene, St. Josephssøstrene, Dominikanerinnene, St. Elisabethsøstrene og St. Antoniussøstrene, alle med sine herværende priorinner i spissen. Jordfestelsen fant sted i prestegraven på Vår Frelasers gravlund hvor biskopen forrettet. Til slutt sang alle skolebarna «Når min siste stund opprinner —»

Og nu hviler pastor Riesterer i Guds fred. —

Cölestin Riesterer.

In memoriam.

Hvem kjente ikke Riesterer her i Norge! Og hvor mange er det ikke som vil komme til å savne ham og hans kjente og kjære skikkelse som gikk omkring og gjorde vel.

Det var i 1915 jeg møtte ham personlig — jeg kom som rekonvalesent til St. Elisabeth hospital i Trondheim. Hadde aldri sett ham før. Enhver som har vært syk og alene i et års tid vet at det skal mindre til enn et år for å miste motet. Gamle gråsøster Syncretia, som var forstanderinne da som nu sørget for pensjon til billig pris i eget værelse i hospitalet. Og en dag kommer pastor Weirig, den fromme sjel og spør om vi ikke skal spasere til «St. Olav». «Ja, ja, gjerne det», sa jeg og vi gikk til St. Olav som ligger ved Elgseterbroen. Og der møtte jeg pastor Riesterer, som blev min venn til sin død. Sist taltes vi ved i Sylling — og vi hadde stor hugnad i dette vårt siste møte som det første og alle ganger han har satt mot i mig og mine. Vi smilte når vi møttes og vi smilte når vi skiltes. Og det som særlig hos ham gav sån trygghet og tillid var de sterke blå og gode øine og sunde tale. Det som kanskje lengst vil leve efter ham er vel hans tro på kraften fra det høie, evnen til å hente denne styrke ned til menneskene ved stadig bønn og sist men ikke minst valfarten til Stiklestad. Det er vel en femten ganger Bjørnstad og jeg fikk være med ham til Stiklestad. Og det som vi aldri kunde glemme var nettop de første vanskelige gangene, da vi endog blev nektet å spise eller få losji der oppe ved helgenkongens dødssted. Men pastor Riesterer gav sig ikke. Han var uopslitelig optimist. Engang lå vi og sov natten til den 29. juli i en låve som andre landsstrykere. Dypt begravet i høiet lå hver av oss med sin rosenkrans og bad for sitt i stille bønner. Og da vi tre menn så de første solstråler splitte rummets og låvens nattemørke måtte vi alle bare tenke at så mange tusener før oss hadde hatt det på samme vis. Det blev en munter stund nede ved bekken da vi børstet timottifrø og høi av hverandres klær — særlig var skjegget til Riesterer vanskelig å få rent for høi og frø.

Men så efter vår frokost med kildevann gikk arbeidet raskt fra hånden med forberedelser og reising av det provisoriske telt.

Og da presten Riesterer midt i sin lille skare av knelende katolikker talte i messen om helgenkongen St. Olav, da var det ingen som sov. Skarene omkring ham blev større år for år der oppe på Stiklestad. Ja,

selv det året det var jernbanestreik ventet folk på «katolikkenes pilgrimsfart». Og vi kom — sent — langt på eftermiddagen — i en av Dyre Halses store kullbiler med havebenker og plankestivere. Men den gang preket jo pastor Weirig og han var som en tro utgave av sin sogneprest — Riesterer.

Og — en familie — hvor kunde han ikke finne ordene som måtte til. Han drev med sine bier og blomster. På loftet over prestegården var også hans verksted for snekkeri og dreierkunst. Han hadde horsk svenneprøve som dreierkunstner. Og mens han snittet sine bikuber, leste sine aviser, skrev sine sikre artikler i Trondheimspressen, eller laget til sin festlige, godsmakende elsassiske sallat — kom de visdomsordene som jeg lengtet efter å høre. Eller hvis han preket om ekteskapet i St Olavs kirke i Trondheim. Kirken var fylt til trengsel for å høre den katolske prestens og den katolske lære om ekteskapet. Det var en serie som gikk over et lengere tidsrum. Kirken blev stadig fylt.

Og senere i Sylling var han den gode mann i kirkens hus oppe på bakken. Vi som strevet med barnas ferie trengte jo også å høre messen og Riesterer. Jeg har aldri forgjeves vært til messe hos Riesterer og hørt hans behandling av dagens tekst. Han var alltid selv en preken om offervilje, tålmod og styrke. Og hadde fått lide for sin tro, tale og gjerning som den Guds prest han var i 2 mannsaldre. Hans arbeide falt ofte på stengrunn — men han blev til slutt for å bruke et billede selv noe av det muld som fremtidens kristendom skal gro i.

R. I. P.

Ivar Ruyter.

Saklighet.

«Menneske, kjenn dig selv!» Allerede i det gamle Egypten var disse ord «sfinksens gåte» — det vil si løsningen på alle livsproblemer. Selverkjennelsen var veien til all sann visdom — og i virkeligheten er det jo også slik at våre reaksjoner overfor livet i grunnen bestemmes av to ting: er vi selviske eller saklige? kan vi erkjenne og borteliminere oss selv i våre handlinger eller drar vi alltid på vårt eget kjære «jeg» i alle livets foretelser uten å være oss det bevisst? Kan vi kontrollere og beherske våre tanker, våre følelser og vår vilje og straks oppspore, forfølge og ta til fange alle impulser, meninger og bestemmelse som har oss selv til utspring, veileder og mål?

Ingen tyrann kan sammenlignes med et ubevisst selv, ingen tyranniserer så absolutt og vilkårlig et menneske som dets egen selvoppatthet som gjerne er det helt motsatte av selvbevissthet. Et i ånd og sanhet bevisst menneske er alltid et ydmykt menneske fordi det ser sine egne feil, mangler og ikke minst sin egen uvidenhet i skarpt relieff på bakgrunn av sin gode vilje og redelige forsetter. Men en slik form for bevissthet, for selverkjennelse, er ikke et øieblikks sak — det er en lang vei å gå —

en vei, som stadig må gåes om og om igjen like fra begynnelsen av for hvert lite stykke man vinner fremad eller vel rettere: dypere innad og nedad i sitt eget sjeleliv.

All sann og ekte mystikk tar sin begynnelse den dag hvor et menneske kalles til å gå denne vei — men til å gå den som en lutringsprocess. All falsk mystikk har samme utgangspunkt, men veien blir da gått i en selvforherligelse, en selvoptatthet som stenger eftertanke og selvkritikk ute og forhindrer all sann saklighet.

Den berømte tyske nervelæge Künkel har skrevet en bok hvori han behandler de forskjellige karaktertypers utslag i objektiv eller subjektiv, i saklig eller selvsk retning. Han nevner som eksempel at en eldre mann er falt på gaten, og en ung mann som ser det, skynder sig hen for å hjelpe ham. En sånn hjelpsomhet kan ha to ulike motiver. Enten er hensikten den å hjelpe den gamle som er falt, eller også er hensikten den å ville synes flink og hjelpsom. Var det første hensyn overveiende, sier vi at den unge mannen handlet saklig. Var det annet hensyn det sterkeste, så sier vi at han handlet selvsk. I de fleste tilfelle er sikkert begge hensyn virksomme på samme tid. Våre motiver og hensyn er sjelden helt rene, helt saklige. Selv når vi handler saklig, blander der sig gjerne noget selvvisk inn i vår handlemåte. Men tenker man sig i det her nevnte eksempel at der ikke kunde ydes nogen hjelp, så kan vi lettere se hvilket hensyn der var det overveiende. I begge tilfelle vilde hjelperen beklage at det ikke lykkedes ham å hjelpe. Men den saklig innstilte vilde da tenke på mannen som falt og ingen hjelp fikk. Og han vilde videre undre på hvordan det gikk mannen, og hvordan han greide sig senere. Den selvsk innstilte vilde ha meget mere vondt av at han ikke fikk gjøre den gode gjerning å hjelpe, at han ikke fikk anledning til å vise sin hjelpsomhet. Hans tanker dreiet sig om ham selv. Hovedhensynet for den saklig innstilte var mannen som falt. Hovedhensynet for den selvsk innstilte var hans eget jeg.

Selvskheten er alltid ubønnhørlig i sine fordringer. Den tåler ikke motsigelse. Det selviske menneske er derfor alltid nærtagende og ømtålig. Irritabiliteten er dets kjennemerke. Jo mer selvinnstillet det er, desto større er dets irritabilitet. Et slikt menneske kastes i sitt indre mellom mindreverdigheitsfølelse og trangen til å gjøre sig gjeldende. Men selv er det sig sjelden dette bevisst. Det føler sig enten overlegen og sikker eller underlegen, usikker, mindreverdig. Hvis nogen f. eks. har som sitt jeg-ideal å bli et godt menneske, så anser det sig ennå ikke som god. Ennu mangler det noget før det kan regne sig som god. Men hvis det opdager en påtagelig brist i sin godhet, f. eks. forfengeligheits eller misunnelse eller noget sådant, eller hvis det møter en som allerede er nådd lenger enn det selv i godhet, så kan det hende at det straks synker fra sin selvverurdering som et i det minste sammenligningsvis godt menneske ned til en pinende følelse av at det er uendelig langt fra å være god. Følelsen av mindre-

verdighet vil da gripe det. Men temmelig snart vil dets hjerte kanskje foreholde det dets dype skyldfølelse og forvillelse, og hviske til det at det allikevel må være et meget godt menneske, siden det kan bli fortvilet over så små feil.

Det ser således ut som om det er dets høieste ønske og dets dypeste lengsel å bli god. Men i grunnen er alt dette ikke noget annet enn kjærlighet til ens eget jeg. For det er bare selvskheten som på denne måte vakler hit og dit. Her viser nærtagetheten sig, den som er det selviske menneskes kjennemerke. Selvskheten hviler alltid på et selvbedrag og forsøker alltid å maskere sig ved uærlighet. Og jo mer selvsk et menneske er, desto listigere forstår det å beskytte sig mot å bli opdaget. Men selvbedraget må avsløres av sannheten, hvis selvskheten skal oppleve sitt sammenbrudd.

Jo mer nærtagende et menneske er, og jo sterkere spenningen hos det er mellom mindreverdigheitsfølelsen og trangen til å gjøre sig gjeldende, desto vanskeligere har det for å reagere saklig overfor det som møter det. Det spinner sig inn i et nett av egne følelser og meninger, det blir nærtagende og ømtålig. Det har vanskelig for å fordra sine omgivelser. Det blir lett såret og fordringsfullt, føler sig lett som martyr eller som offer for andres urettferdighet og krenkende behandling. I mange tilfelle stiger dette til en sykkelig øket ømtålighet: et sådant menneske føler sig forurettet av hele verden, og det er ikke lenger mottagelig for nogen kritikk eller nogen formaning. Det isolerer sig ofte fra alle andre i krenket stolthet eller i såret selvfølelse. Stoltheten, selvskheten, ømtåligheten, misstemningene er troll som skal overvinnnes, og som kunde vært overvunnet, hvis de var blitt angrepet før de var vokset op til jetter. Når et menneske gir efter for dem og lar sig overvinne av dem, vokser de nemlig til jetter som får det i sin vold, og som siden ikke slipper sitt bytte.

Men der finnes en annen utvikling. Når jeg-bundetheten blir stadig mindre og sakligheten stadig større, da føler et menneske sig aldri krenket når noget mislykkes, og da blir det stadig mer fintfølende og vinner stadig dypere innblikk i sitt eget hjertes bedrag og i verdens vesen. Men så tar det alt i tjeneste for å nå det mål som det har satt sig: å bli løst fra sitt eget jeg og dets tyranni og bli alltid mer saklig eller — uttrykt på kristendommens sprog — alltid mer behersket av kjærlighet. Klarest er dette blitt uttrykt av Paulus som selv gikk hele denne bevisshets vei og nådde frem til målet, hvilket vi vet av de ord hvor med han beskriver sig selv:

«Ikke jeg lever, men Kristus i mig.»

Til å nå denne, den sanne saklighet, har vi katolske kristne det beste hjelpemiddel i vår hellige Kirkes sakramenter — hvis vi benytter dem i Kirkens egen ånd og ikke som illusjonsfylte «følelser», som i øieblikket føles som en berikelse men snart efter sviner bort og lar oss stå åndelig tomme og ennå fattigere tilbake. En fattigdom som bl. a. kan gi

sig utslag i en ennu mer krampaktig fastholden ved egne meninger, egen verdighet, egen fortjeneste for dog å ha følelsen av å eie noe! Men en slik holdning er ikke Kristi liv — skjenker ikke blikk for saklighet, har intet med Kirkens sannhet å gjøre.

«Hver prøve sig selv —»

Sudettyskerne og katolisismen.

I det nordlige Böhmen ligger den maleriske by Leitmeritz som midtpunkt for det sudettske katolske liv og residens for den eneste tyske biskop i Böhmen. Etter sitt geografiske omfang er dette bispedømme det største i den katolske verden, ti katolikkene der bor ikke sammenpakket i storbyer, men spredt utover på talløse små landsbyer og enslige gårdsbruk eller sauefarmer, som strekker sig langt op over fjellssidene på øde og ensomme steder. Av den 1,8 million store befolkning er 1,2 millioner tyske og av dem er 90 % — eller 1,1 million — katolikker.

Alle øvrige Sudettyskere fordeler sig på de tsjekkiske bispedømmer av hvilke det finnes tre i Böhmen: Praha, Budweis og Königgrätz og i Mähren to: Olmütz og Brünn. I disse lever tilsammen 1,9 million tyskere hvorav de 1,8 million er katolikker. Nesten uten undtagelse tilhører altså alle Sudettyskerne den katolske Kirke.

Hvor tallrike og bitre så enn religionskrigene har vært i Böhmen og Mähren er den katolske Kirke dog aldri blitt beseiret — først da den positivistiske og materialistiske «oplysning» satte inn i den nyere tid og gjorde sin skjebnesvangre innflytelse gjeldende inntråtte en merkbar svekkelse av troens liv, men den førte sjelden til frafall. Man vek tilbake for det avgjørende skritt, og da vår egen tids ateistiske angrep begynte blev de lunkne igjen glødende og en sterk lengsel etter Kirkens nådemidler og åndelige støtte satte dype spor. De siste tiders oprivende og angstfylte begivenheter har ytterligere skjerpet denne lengsel og de fordringer, som stilles til sjelesorgen er nu så store at det er inntrått en følelig prestemangel. I det siste år er ganske visst antallet på de teologistuderende steget en del, men ennu i mange år vil det finnes menigheter uten sogneprest, som kun rent periodisk kan bli betjent av en geistlig. Alene i bispedømmet Leitmeritz er over 300 hyrdeembeder ledig og mange gamle prester som for lengst er tynget av årenes vekt, må fremdeles dra ad vanskelige veier fra sted til sted for å holde gudstjenester, utdele sakramentene, besørge religionsundervisningen og hjelpe det store antall fattige, som finnes overalt. Teologistudentene er mest sønner av fattige foreldre og er henvist til å motta studiehjelpen av sine trosfeller, og her som alle vegne er det gjerne de fattigste som ofrer mest. I øieblikket er det i øvrig sterk tilstrømning til de såkalte gutteseminarer, hvor det meddeles gym-

nasiastundervisning til de som senere vil studere teologi. Et av disse seminar ligger ved det berømte valfartsted Mariaschein — siden det blev opprettet i 1851 er ikke mindre enn 750 prester utgått fra det. Stor betydning har også de mange ordenssamfund, som ikke alene virker i sjelesorgen, men også utdanner sine egne prester i egne seminar. Böhmens eldste kloster er benediktinerabbediet Brevnow ved Praha, som er grunnlagt av den hellige Adalbert, og nesten tusen år gammel. I øieblikket virker ca. 20 kongregasjoner med nesten 500 tyske prester blandt sudettyskerne.

I det gamle bispesete Leitmeritz finnes en prektig domkirke fra det 17 århundre samt tallrike kirker. På et basaltfjell nordvest i byen — som er bygget på to høider — har katolikkene for noen tid siden reist et kjempekors av jern som byens vartegn.

Picpuspatrenes nye generalprior.

Picpuspatrene — der som bekjent leder Melle-Norges kirkedistrikt — har avholdt sitt generalkapitel i disse dager og som efterfølger av den tidligere leder pater Flavien valgt pater *Jean du Coeur de Jesus*.

Den nye generalprior bar før han trådte inn i ordenen navnet grev Jean d'Elpée og tilhører en av det høieste franske aristokratiske slekter, som teller mange historiske skikkelser i sine rekker. Grev Jean deltok med fem av sine brødre i verdenskrigen — fire av dem falt og selv blev han hårdt såret. Han hadde ektet en markise de Sèze, etterkommer av den de Sèze som hadde mot til å forsvare Ludvig XVI for revolusjonstribunalet, men efter krigen besluttet både han og hans hustru sig til å inntre i kloster. Hun er nu priorinne i Karmelklostret i Louvain i Belgia, og han er nu som sagt blitt den øverste leder for Picpuspatrene, efter at han i 1925 er blitt prestevigslet av kardinal Mercier.

„Best at vi to går -!“

Følgende er passert i Tyskland:

To nazisoldater innfinner sig på et katolsk hospital og meddeler den der fungerende jødiske læge at han øieblikkelig har å bortfjerne sig for ikke mer å vende tilbake. Han spør om grunnen — jo, han er jøde.

— Og er det den eneste grunn?

— Ja!

— Altså: ingen jøde har lov å være lenger her på hospitalet?

— Nei!

Lægen går bort til veggen, tar ned krusifikset som henger der og sier stille:

— Ja, da er det vel best at vi to går!

KVINNENS VIRKE - FOR HJEM OG KIRKE

Kirkens syn på husmors virke.

I den Internasjonale Katolske Kvinneligas ganske utmerket redigerte bulletin «Cahiers», numret for 15. august, finnes en meget instruktiv artikkel «Husarbeidet for hjemmets kvinner» (Le Travail ménager de la Femme au Foyer). Den tar bestemt avstand fra at en kvinnes oppgave som husmor og hennes ansvar som hjemmets leder skal betraktes som et «yrke». Årsaken er en betenkning som den meget feministiske organisasjon «L'equal rights international» har overlevert Nasjonenes Forbund og som f. eks. går så langt i sitt krav på kjønnes likestilling at det protesteres imot beskyttelse av en arbeiderske når hun skal bli mor. Samtidig kreves der lønn for gifte kvinner på grunnlag av deres virke som husmor — derved mener man å få arbeidet i hjemmet «høinet» til et yrkes verdighet. Og det bebudes enn videre i betenkningen dannelsen av et internasjonalt forbund av husmødre på disse premisser. Tanken utdypes i en artikkel av Marie Verone i «L'Oeuvre», hvori hun hevder at en husmors virke ikke nu nyter berettiget aktelse hverken blandt menn eller kvinner, men at denne vil komme, så snart det blir et lønnet yrke.

Imot dette syn oppstiller mlle A. Butillard i «l'Aube» klart og greit det katolske synspunkt: at det er deklassering å gjøre en husmors virke og administrasjon av hjemmet fra et kall, en oppgave, til en profesjon. Selvfølgelig har alt arbeid, alt yrke sin skjønnhet og sin berettigelse i samme grad som det tjener det store almene materielle beste og derfor har moralsk, økonomisk og social verdi — men en husmors virke, ofte i det skjulte og kun påaktet av mann og barn og hjemmets venner, ligger allikevel på et høiere plan, fordi det normalt er inspirert av kjærlighet og offervilje og derfor ikke kan veies op eller vurderes i klingende mynt.

Imidlertid strekker feminismen stadig sine fangarmer ut og sår, selvfølgelig i beste mening men ut fra en helt overfladisk og bare materialistisk livsanskuelse om den enn er pent kamuflert, sin gift i husmorsinn, som jo i sitt anstrengende og tjenende virke av og til går trett og derved blir takknemmelig grobunn for utilfretshetens og kravenes sed. Den siste «såmann» er president Roosevelt's energiske og sympatiske hustru, som simpelthen forlanger at en ektemann skal utbetale sin livsledsagerinne en fast stipulert lønn — i parentes bemerket er det oss for resten umulig å forstå, at det skal være så særlig mer fornemt å ha sin mann til arbeidsgiver fremfor til medarbeider! Noe i den retning må også foresveve mrs. Roosevelt, idet hun som neste skritt foreslår at denne lønn ikke skal passere mannen

men utbetales direkte til hustruen — hvorpå hun gir mannen noen små spark fordi han nu så ofte i sin «maskuline egoisme» glemmer eller negligerer hustru og barns livsmot og livsglede — ny parentes: hvem er det forresten som opelsker denne mannens egenkjærlighet uten mødrene overfor sønnene fordi de glemmer at «barnet er far til mannen» — ? ! Er ikke altså den «maskuline egoisme» i første rekke et «mea culpa» for kvinnene?

Altså — en mors og husmors virke skal i fremtiden i første rekke betraktes som en statslønnet bedrift — er det da noe under, at utviklingen går i retning av at klinikker og sanatorier fylles med nevrotiske kvinner fordi de ikke greier å bli fratatt sitt sinns fineste og kjæreste livsinnhold for å få en aktelse, vurdert i så og så mange kroner igjen? Men er det ikke et under, at den katolske Kirke likefra begynnelsen av har vært opmerksom på denne fare og har arbeidet på å vedlikeholde, styrke og hoine kvinnens sanne æresbegreper gjennom sine ord og sine handlinger? Annet vilde jo i øvrig være utenkelig for den Kirke som har satt Kristi mor på hennes rette plass og dermed vist hennes søstre en vyrdnad, ikke noen som helst «forening for kjønnes likestilling» kan prestere bare tilnærmedesvis maken til.

Det skulde for øvrig være interessant å høre norske katolske kvinners uttalelse på dette punkt, derfor:

Hallo! Hallo! N.K.K.F. og alle våre kvinneforeninger — her er hjerterum og derfor spaltrum for dere alle i «Kvinnens virke — for hjem og Kirke!»

Katolsk lommekalender.

Vi henleder oppmerksomheten på at D.K.K.F. til jul — nærmere bestemt til 1. desember — utsender en katolsk lommekalender, et meget påkrevd og nyttig tiltak.. Glem den ikke — den blir bra å gi og få som julegave!

Barnekrok i kirkene.

I de engelske større katedraler og kirker reserverer man nu en «krok» for barna. På en liten vakker utstyrt plakat leses: «Denne kirke er til tjeneste for alle, men her er et spesielt hjørne for barna, hvor de kan bringe sine blomster, lese eller se på bilder og tale med Gud i sine hjerter!»

I de forskjellige kirker ligger denne krok forskjellig — i det gamle abbedi i Dorset finnes den i kirkens apsis — men den er alltid utstyrt med små stoler, små bord, reoler med legender, hellige skrifter o. l. avpasset for barns fatteevne og små glass hvor barna selv kan ordne sine medbragte blomster for de bringer dem hen på altrene.

I Exeter i Sherborne har man gitt dem en kasse med sand hvor de kan lage bibelske scener som passer til årstidene — ved juletid kappes de om å lage fine krybber. Særlig glede volder blomsterutsmykningen av kirken dem — i Exeter er det meget almindelig at de voksne bringer sine blomster til barnekroken og den besørger pynten og stellet med dem.

Intet kan vel bedre knytte barna til gudshusene enn dette lykkelige initiativ. De lærer å føle sig hjemme i kirkene, lærer ved eget arbeid å gjøre dem enn vakrere og får et levende forhold til dem, hvis minne aldri senere forlater dem.

Bokanmeldelse.

«Lev livet lettere.» Håndbok for alle hjem. Redigert av Marie Fearnley. (Gyldendal Norsk Forlag.)

La oss først ta hovedinnvendingen mot dette utmerkete verk — det er best å få det negative som må sies overstått, så man senere med, ublandet, glede kan hengi sig til det positive. Når en håndbok får en så krevende og omfattende tittel som: «Lev livet lettere» har redaksjonen også dermed pådratt sig forpliktelse til å ta alt med som kan gjøre livet lettere, ikke bare tilværelsen, eksistensen her på jorden i sin mest materielle skikkelse. Vi savner en innledning om livsanskuelsens verdi, om nødvendigheten av å ha og ta en personlig, bevisst innstilling til fenomenene og tenke, føle, tale og handle ut fra den. Skal livet bli virkelig lettere må det så paradoksalt det enn lyder, tas tyngre: Vi må vite hvor dets tyngdepunkt ligger — vi må skaffe det en basis å hvile på. Ellers blir det for oss bare som en ball vi hensiktsløs tumler med og som farer så meget fortere bort for oss som det selv er «lett».

Men, når vi altså har påtalt dette savn ved boken, som nærmest er en feil ved dens betegnelse, er der i den meget å glede sig over og være takknemmelig for. Det er ikke tvil om at den betegner et skritt på den rette vei til å få kvinner til atter å føle udelt tilfredsstillelse ved å virke på det eneste felt hvor menn aldri kan konkurrere på like fot med dem: som et hjem, en familjes livgivende kraft og gode ånd innenfor den engang skapte ramme. Som hustru, mor og husmor er kvinnen, forutsatt naturligvis at hun eier et visst minimum av forstand! uerstattelig og derfor suveren — men hvad hjelper det når en usund og unaturlig utvikling har forkvaklet alle begreper — først og fremst kvinnenes egne! — og samtidig har forsømt å føre hjemmets arbeid

i stort som i smått å jour med tidens øvrige fremskritt. På alle andre felter enn husarbeidets har man lagt vekt på å gjøre livet mindre slitsomt og enhver forbedring er blitt hilst med begeistring av ansvarsbevisste arbeidsgivere og straks innført — men hus og hjem henger stadig igjen. Kan hende ligger skylden også i det faktum at alle tekniske forbedringer, som kunde være praktisert også i ganske almindelige husholdninger og trengtes mest der hvor budgettet var minst, har vært temmelig kostbare så de i realiteten kun kom de mere velstillede hjem til gode, hvor de allikevel spilte en mindre rolle i forhold til de mange steder hvor husmors arbeidskraft og humør var utsatt for ganske annen slitasje. Ved siden av dette blomstret uvitenhetens alt annet enn blå blomst: det var en uskrevet lov at en «flink» husmor skulde fortsette etter de «gode gamle» tradisjoner og stelle sitt hus efter samme metoder som bestemor og mor for ikke å tale om svigermor! Er det da noe under at kvinner er gått trett og at vi har fått en bort-fra-hjemmene-kvinnesaksbevegelse?

Theoretisk er selvfølgelig dette motarbeidet fra mange kanter men man har savnet et praktisk inngrep. Det er alltid dette med at det gode er «ikke i ord men i kraft». Og ære være fru Marie Fearnley for den kraftige innsats denne nye håndbok representerer! Den gjør stellet hjemme til den glede det bør være og kan være når det ikke er så tungvint at det legger beslag på mer enn en viss del av en husmors arbeidskraft, men lar henne ha krefter til overs for interesser av kunstnerisk eller social eller hvad annen art. Hun finner i den råd, moderne råd! for alle mulige tilfelle — hun finner billige råd: les f. eks. kapitlet om hvordan man greier sig uten kjøleskap! — og hun finner et rikt felt for felles ønsker for det felles hjem, som hun kan drøfte med sin ektefelle. Vi tør for resten spå at husets såkalte «sterke kjønn» av de yngre eller eldre årganger vil være interesserte i mange kapitler i boken for helt personlig regning — samt hybelungdommen, hvad enten hybelen er innenfor eller utenfor foreldrehjemmets ramme.

Vi anbefaler altså boken! Ti når hjemmets daglige livs materielle sider gjøres lettere, for en husmor og hennes medhjelpere blir livet lettere for alle —

G. D.-O.

Hechjemme

Oslo. Det var 26 forventningsfulle gutter som mandag 12. september strømmet ut av St. Olavs kirke og inn i en flott solskinnsbuss som i de to næste dagene skulde bringe dem rundt på en strålende tur til flere av de best kjente steder på Østlandet. Med foreningens direktør pastor Bergwitz som leder startet den historiske ferd. Nettop historisk, ja! Vi fikk et tverrsnitt gjennom norsk kunst og historie fra år 1000 og ned til 1814; det siste år blev meget utførlig behandlet av fremviseren i Eidsvollsbbygningen, som var turens først mål. Føreren presterte en lang, flott, utenadlært tale, og den lille høitidelighet sluttet med avsyngelsen av fedrelandssangen, hvorefter guttene blev sluppet inn mellom lange tau for å bese det sted hvor Norges skjebne blev avgjort i 1814. — Så gikk ferden videre op til den minnerike Ringsaker kirke med Norges vakreste altertavle, et stykke katolsk mesterkunst. Guttenes interesse var det beste mål for hvad de syntes om den. — På Domkirkeodden

i Hamar tolket pater Cadart hvad restene av kirken kunde fortelle om fordums glans og makt, og det var gripende å se guttene stå der i duskregnet og be for Norges tilbakevending til den gamle tro.

Sent på kvelden kom så guttene op til Lillehammer og efter en begivenhetsrik natt stod guttene tidlig op for å komme avsted til det sted som skulde bli turens clou, Maihaugen. Ved inngangen ventet fru Sigrid Undset på guttene, og hun viste vei op til det skønne Fiskerkapellet, det eneste førreformatoriske gudshus hvor det bare er holdt katolske gudstjenester. Pastor Bergwitz leste her en messe for freden, og guttene gikk til kommunion inne i dette lille kapellet som gjennom sin fred mante mot det urolige Europa som aftenen i forveien hadde bevet i angst.

Efter messen blev alle sammen invitert til gjestebod på gården Nedre Skjeltar av fru Undset; og hvis de gamle nordmenn hadde det like hyggelig som guttene da de lastet inn sjokolade og wienerbrød i store masser, var de virkelig misundelsesverdige — Frk. M. Østenvig førte guttene rundt og fortalte morsomt om de gamle nordmennene og deres leveste på bondegårdene. — Efter middag gikk så ferden hjemover, og i St.. Olavs kirke blev turen avsluttet med takk for de to minnerike dagene.

Ø. O.